

**EPERIGONE ESCHATOLOGICA (CROSBY, 1924) (ARANEAE:
LINYPHIIDAE), EEN NIEUWE SPIN IN NEDERLANDSE
KASSEN**

J.D. Prinsen
Julianastraat 157, 6707 DD Wageningen

ABSTRACT

Eperigone eschatologica (Crosby, 1924) (Araneae: Linyphiidae), a spider new to the Dutch fauna, has been found in several commercial greenhouses where sweet pepper was grown under Integrated Pest Management.

INLEIDING

In 1994 en 1996 bezocht ik in het Westland enkele paprikakassen, en in beide jaren trof ik in twee kassen flinke populaties aan van de nog niet eerder uit Nederland vermelde spin *Eperigone eschatologica* (Crosby, 1924) (Linyphiidae). De soort is bekend uit Mexico en het zuiden van de Verenigde Staten (Millidge, 1987), en uit Colombia (Millidge, 1991). Omdat ze zich op meerdere plaatsen heeft gevestigd en zich kennelijk al enkele jaren heeft weten te handhaven beschouw ik haar als behorend tot onze fauna. Als Nederlandse naam stel ik voor 'kasdwergspin' te gebruiken. Een mannetje en vier wijfjes zijn gedeponneerd in het Natuurhistorisch Museum te Leiden.

BESCHRIJVING

E. eschatologica behoort tot de Erigoninae, maar heeft een vage, variabele rugtekening (fig. 1) waardoor ze er op het eerste gezicht uitziet als een *Bathypantes*. Tibia IV heeft echter maar één dorsale stekel, en de genitalia (fig. 2-7) zijn natuurlijk ook anders. In Heimer & Nentwig (1991) loopt de determinatie vast bij punt 15 op blz. 94. Men kan dat couplet als volgt uitbreiden:

15. Trich. auf MTar. I < 0.55. Tib. des ? Pdp. mit geteilter, gebogener Apo., Epg.platte mit Langswulst *Entelecara*
- Trich. auf MTar.I bei 0.5. Tib. des ? Pdp. mit kleiner Apo., Epg.platte mit zwei Wulsten *Eperigone*
- Trich. auf MTar. I bei 0.6 16

Lichaamslengte 2-3 mm. Kopborststuk bleek grauwegeel met donkerder tekening. Poten bleekgeel. Achterlijf donkergrijs, op de lichtere rugzijde een donkere middenlijn en achteraan enkele donkere chevrons (fig. 1). Tibiae met 2,2,2, resp. 1 dorsale stekel. Metatars IV met trichobotrium. De positie van het trichobotrium op metatars I is ca. 0,5. Op de epigyne (fig. 2-4) staan twee naar buiten (ventrad) gerichte lobben,

een daaronder gedeeltelijk verborgen plaat wordt beter zichtbaar na ophelderen. De lobben zijn goed zichtbaar als de epigyne schuin van voren (fig. 4) wordt bekeken.

Cheliceren van het mannetje met een paar grote, naar binnen gerichte tanden, en een rij laterale tanden, beide van schuin opzij duidelijker te zien dan recht van voren (fig. 5). De palp is afgebeeld in fig 6. De palptibia (fig. 7) heeft een bescheiden apophyse met twee minuscule tandjes. In donkere exemplaren zijn die nauwelijks te onderscheiden zonder de spin wat op te helderen.

Millidge (1991) oppert de mogelijkheid dat *E. eschatologica*, *E. fradeorum* (Berland, 1932) en *E. dentimandibulata* (Keyserling, 1886) varianten van dezelfde soort zijn, maar gaat nog niet over tot synonymisering. Bij de laatste twee soorten ontbreken de tandjes op de palptibia (fig. 8,9); voor verdere verschillen zij verwezen naar Millidge (1987, 1991). *E. dentimandibulata* komt voor in Colombia en Peru, *E. fradeorum* in Noord en Zuid Amerika, Zuid Afrika, de Azoren en Nieuw Zeeland. In Duitsland (Millidge, 1987) en Zwitserland (Hänggi, 1993) is *E. trilobata* (Emerton, 1882) waargenomen, dus oplettendheid blijft geboden.

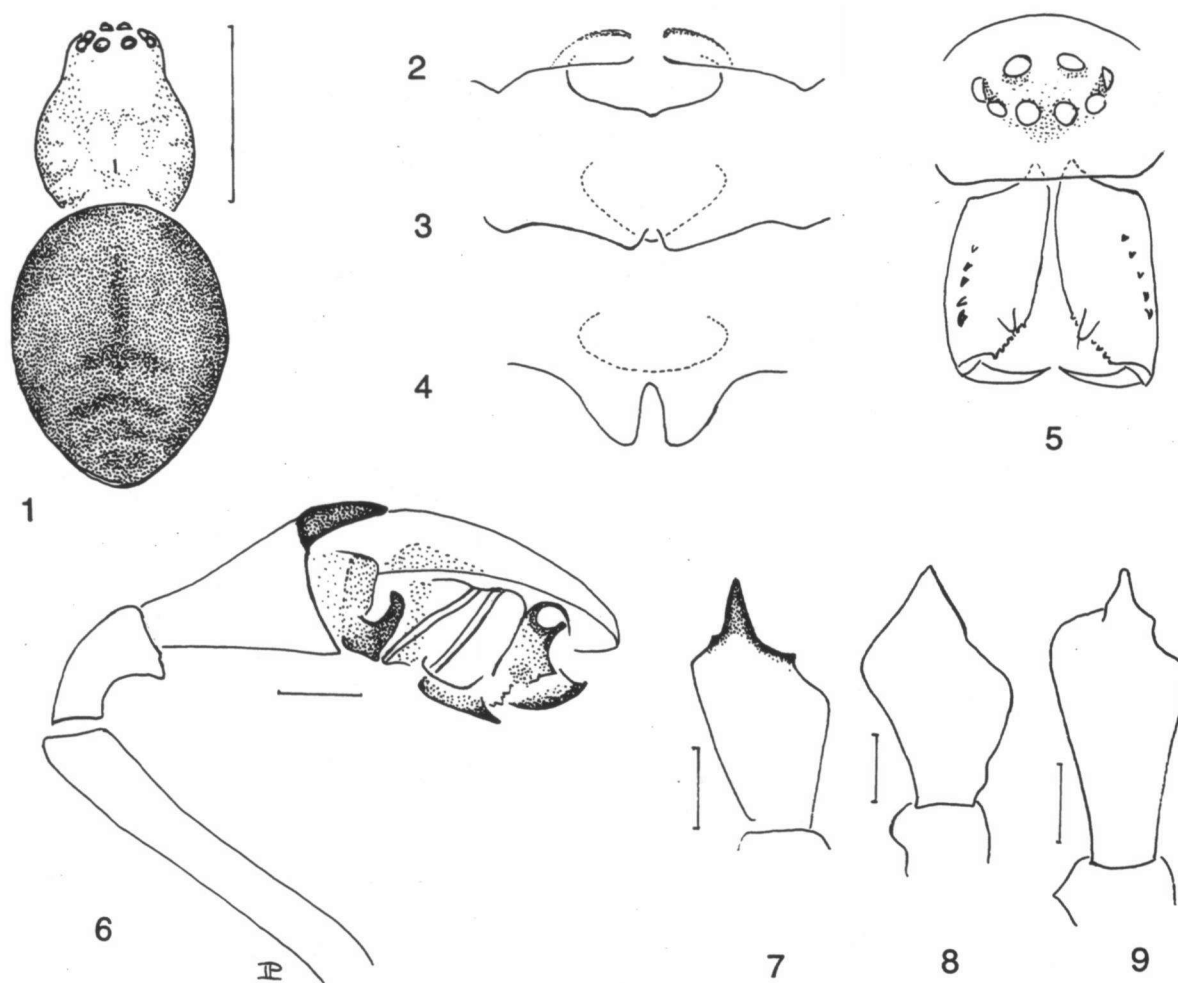

Fig. 1-7. *Eperigone eschatologica* (Crosby): 1, habitus wijfje. maatstreep 1 mm; 2, epigyne, ventraal; 3, epigyne, iets schuin van voren; 4, epigyne, sterk schuin van voren; 5, cheliceren mannetje; 6, mannetje, rechterpalp ectaal; 7, mannetje, rechterpalp, tibia dorsaal; 8, *Eperigone fradeorum*, mannetje, palptibia dorsaal (naar Millidge); 9, *Eperigone dentimandibulata*, mannetje, palptibia dorsaal (naar Millidge). Maatstreep in Fig. 1: 1 mm; in Fig. 6-9: 0.1 mm.

BIOLOGIE

Paprika wordt geteeld op steenwol. De planten staan in steenwol blokjes die weer staan op matten van steenwol of pur-schuim. De blokjes en matten zijn bekleed met witte plastic folie. Vaak is ook de bodem tussen de matten met die folie bedekt. Voor een buitenstaander ziet dat er zeer steriel uit, maar dat is maar schijn. In de kassen die ik bezocht werd gewerkt volgens MBT-richtlijnen (MBT = MilieuBewuste Teelt), wat onder andere betekent dat men gebruik maakt van biologische bestrijding van plagen, en dat het gebruik van pesticiden sterk is beperkt. MBT is enerzijds minder rigoreus dan het EKO keurmerk, maar stelt anderzijds ook eisen op het gebied van energie en afvalverwerking. MBT verkeert nog in een experimenteel stadium, en is daarom nog niet als zodanig herkenbaar gemaakt voor de consument.

E. eschatologica is te vinden op de bodem, waar ze matwebjes maakt tegen oneffenheden als de steenwolblokjes en bevoeiingsslangen, en ook op de vruchten, waar ze bij de steel onder het kroontje een schuilplaats zoekt. Als voedsel werden onder andere trips, paddestoelmugjes (*Sciara*) en fruitvliegen geaccepteerd. Het eipakket wordt afgezet tegen substraat en bedekt met een glad papierachtig grijs spinsel. Bij het doorkweken van onvolwassen exemplaren bleek *Eperigone* nogal gevoelig voor verdroging. *Ostearius melanopygius* die ik ook uit de kassen had meegenomen was beter bestand tegen mijn nonchalante verzorging.

LITERATUUR

- Hänggi, A., 1993. Beiträge zur Kenntnis der Spinnenfauna des kantons Tessin IV. Weitere faunistisch bemerkenswerte Spinnenfunde der Tessiner Montanstufe (Arachnida: Araneae). - Mitteilungen der Schweizerischen entomologischen Gesellschaft 66: 303-316.
- Heimer, S., und W. Nentwig, 1991. Spinnen Mitteleuropas. - Parey, Berlin. 543 pp.
- Millidge, A.F., 1987. The Erigonine spiders of North America. Part 8. The genus *Eperigone* Crosby and Bishop (Araneae, Linyphiidae). - American Museum Novitates 2885: 1-75.
- Millidge, A.F., 1991. Further Linyphiid spiders (Araneae) from South America. - Bulletin of the American Museum of Natural History 205: 1-199.

oooooooo